

KOMPAS

Colofon

Jaargang: 10
Nummer 4
November 2018

Werkmateriaal met verwerkingsmogelijkheden voor leidinggevenden en kinderen van -12 kinderclubs.

Redactie

Plony Herweijer, voorzitter
Gertrude de Regt, eindredactie
Gert-Jan Eikelboom
Janneke de Jongh
Anet Lindeman-Evertsen
Janita Molenaar
Dicky Qualm-Visser
Nicoline van Wijngaarden-Kersten

Uitgave

Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten
Postbus 79
3440 AB Woerden
T: (0348) 489948
I: www.jbgg.nl
E: info@jbgg.nl

Van de redactie

Als je denkt aan grote mensen in de geschiedenis, denk je meestal aan volwassenen. Koningen, geleerden, mensen die tot een taak in Gods Koninkrijk werden geroepen... de meesten kennen we als volwassen mensen. Toch roept God niet alleen volwassenen tot Zijn dienst. In deze Kompas staan twee verhalen van kinderen die een belangrijke taak kregen. Joas, een kleine prins uit het nageslacht van David werd als door een wonder bewaard voor een wrede dood. Als jongen van zeven jaar werd hij gezalfd tot koning over Juda. Samuël, de zoon waarom zijn moeder zo indringend gebeden had, ging als jongetje van ongeveer drie jaar naar de tabernakel om daar de Heere te dienen. Hij werd een van de belangrijkste profeten in Israël. Laten we niet over de hoofden van kinderen heen praten, als we het hebben over de dienst van de Heere. Hij roept mensen niet zelden in hun jonge jaren, ook al kunnen ze dan nog niet daadwerkelijk in Zijn dienst treden. Hoeveel zendelingen zijn er niet die als kind al getrokken werden tot het zendingswerk, door het verhaal van een zending dat ze hoorden? Laten we zo over deze kinderen vertellen, met het gebed of de Heere ook onze kinderen wil roepen tot Zijn dienst.

Namens de redactie,

Gertrude de Regt

verbindt jongeren

Kinderen in de Bijbel – Joas

Thema

Toelichting op het thema

Dit jaar wordt in Kompas het thema 'Kinderen in de Bijbel' behandeld. Het thema van dit verhaal is 'God houdt Zijn verbond'. Hij bewaart Joas, de laatste nakomeling uit het huis van David. God houdt getrouw Zijn Woord.

Doel van de vertelling

In deze vertelling geven we de kinderen vooral mee dat God getrouw Zijn belofte houdt. De satan doet veel aanvallen op de verbondslijn, maar God houdt Zijn belofte. Hij heeft immers beloofd dat eens uit Davids huis de Zaligmaker geboren zou worden.

Introductie van het thema voor de kinderen

Besteed in het gebed aan het begin van de avond aandacht aan vervolgd christenen.

Voer een gesprek met de kinderen over christenvervolging.

Stel de volgende vragen:

- Weet je een land waar christenen vervolgd worden? (bv. Noord-Korea, landen in het Midden-Oosten)
- Krijgt de regering het voor elkaar om het christendom daar uit te roeien? (Nee; hoewel er soms veel mensen op de vlucht slaan of de kerk in het geheim samen moet komen, kan een regering het niet verhinderen dat Gods Koninkrijk wordt gebouwd).
- Hoe komt het dat het christendom niet uitgeroeid kan worden? (De Heere zorgt dat er steeds mensen zijn die Hem willen dienen. Hij houdt Zijn verbond).

Leg uit dat het eigenlijk het werk van satan is om de kerk te vervolgen. Hij probeert christenen zoveel mogelijk te verdrukken. Dat heeft hij altijd al gedaan. Eerst heeft hij geprobeerd ervoor te zorgen dat Jezus niet geboren kon worden. Nu verdrukt hij Jezus' volgelingen.

Vandaag gaan we luisteren naar een verhaal waarin je hoort hoe de duivel probeert te bereiken dat Jezus niet geboren kon worden.

Zingen en lezen

Zingen

Psalm 25 : 2

Psalm 105 : 5, 6 en 24

Psalm 140 : 1

Psalm 141 : 1, 2, 9 en 10

Psalm 143 : 10

Uit liedbundel 'Tot Zijn eer': God is getrouw, Zijn plannen falen niet

Lied 'Kleine Joas' uit bundel 'Herders van Israël' (www.prozamusica.nl)

Lezen

2 Kronieken 23 : 1-11

De geschiedenis van de kroning van Joas staat beschreven in 2 Koningen 11 : 1-21 en 2 Kronieken 22 : 10-23.

Kerntekst

En die ganse gemeente maakte een verbond in het huis Gods met den koning; en hij zeide tot hen: Zie, de zoon des konings zal koning zijn, gelijk als de HEERE van de zonen van David gesproken heeft (2 Kronieken 23 : 3).

Vertelling

Verschrikt kijkt prinses Joséba de knecht aan. "Is dat écht waar?"

"Ja mevrouw, Athalia wil alle prinsen uit het koningshuis van David laten doden! Ze zegt dat zij vanaf nu koningin is over Juda!"

Joséba kan het eigenlijk niet geloven. Nog maar zo kort geleden is koning Ahazia gestorven. En wil nu Athalia, Ahazia's moeder, koningin worden? Ja, ze weet wel dat Athalia een goddeloze vrouw is. Ze is de dochter van Achab en Izebel, die vroeger koning en koningin waren in Israël. Zij hadden ervoor gezorgd dat veel mensen Baäl gingen dienen. Athalia had haar afgodsbeelden meegenomen naar Jeruzalem; ze wilde de Heere niet dienen.

Langzaam begint Joséba het te begrijpen. Athalia wil koningin zijn over het land. En ze wil er zeker van zijn dat er nooit een prins uit het huis van David zal komen, die zélf koning wil zijn. Daarom laat ze alle prinsen doden!

Joséba wordt bang. Hoe zal het nu verder gaan? Zullen Davids nakomelingen nu uitgeroeid worden? De Heere heeft toch gezegd dat er steeds een zoon uit de familie van David koning zal zijn over het land? Hij heeft het toch beloofd? En wat de Heere belooft, dat doet Hij toch?

Opeens weet ze wat ze moet doen. Het is levensgevaarlijk, maar het moet! Joséba begrijpt dat de Heere haar nu roept om één van de prinsen te redden.

Snel gaat ze naar de kamer in het paleis, waar de kleine Joas is, samen met zijn voedster, de vrouw die hem voor hem zorgt. Daar is de het prinsje, de jongste zoon van koning Ahazia. Hij is nog maar een jaar oud.

"Kom mee!" beveelt Joséba. De voedster staat op en volgt Joséba. Ze neemt Joas mee. "Ik verberg jullie in een slaapkamer; daar zal niemand jullie zoeken. Verstop je daar. Als we het prinsje veilig uit het paleis kunnen krijgen, kom ik jullie halen."

De knechten van Athalia doen hun vreselijke werk... Eén voor één worden alle prinsen gedood. Maar Joas vinden ze niet.

Ze merken het niet, als Joséba het jongetje uit het paleis haalt...

Ze merken het niet, dat hij naar de tempel wordt gebracht...

Ze merken niet dat Joséba hem in één van de kamers bij het tempelplein verstoppt...

Joséba gelooft vast dat het prinsje daar veilig is. Veilig, omdat God beloofd heeft dat steeds een zoon uit het huis van David koning zal zijn. Veilig omdat God altijd Zijn belofte houdt. Veilig omdat God beloofd heeft dat eens de gróte Zoon van David zal komen, Die de Zaligmaker zal zijn. 'God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken'.

Zes jaar lang zorgt Joséba samen met hogepriester Jojada voor Joas. Dan is de tijd gekomen dat de Heere zal laten zien dat Hij regeert. De tijd van Joas' kroning breekt aan.

In het geheim roept Jojada de oversten van de paleiswachters bij zich. Ook de leiders van een aantal groepen Levieten en de oudsten van de belangrijkste families uit Juda roept hij bij zich. Het zijn allemaal mensen die eigenlijk niets van koningin Athalia moeten hebben. Ze verlangen allemaal terug naar de tijd toen er nog een zoon van David op de troon zat.

Als ze allemaal gekomen zijn, begint Jojada te spreken. "We moeten volledig geheim houden wat we hier gaan bespreken. Met uw hulp wil ik het koningshuis van David herstellen!"

De mannen kijken elkaar verbaasd aan. "Maar Jojada," zo spreekt één van de mannen, "dat kan toch niet? Athalia heeft toch alle prinsen uit het huis van David laten doden?"

"Nee hoor," zegt Jojada, "Athalia denkt dat ze alle prinsen heeft laten doden, maar dat is niet zo. Eén prins, Joas, is in leven gebleven. Hij is al die jaren verborgen gehouden. Ik zal hem u laten zien. En ik zal u ook vertellen wat mijn plan is!"

De mannen zijn totaal verrast.

Jojada vertelt verder. "Als het sabbat is, zullen er mensen uit Juda naar de tempel komen. Ik denk dat het dan een goed moment is om Joas tot koning te zalven. Maar voor we dat gaan doen, wil ik voor het aangezicht van de Heere een verbond met u sluiten. Zweer bij de Naam van de Heere dat u trouw zult zijn aan Joas en dat u alles zult doen om hem koning te maken."

Alle mannen leggen de eed af. Dan laat Jojada Joas binnenkomen. Daar is de jonge prins Joas. Hij is zeven jaar oud. Er is toch nog een prins uit het huis van David overgebleven! Wat is de Heere goed geweest! Hij heeft woord gehouden. Hij houdt Zijn verbond.

Nu legt Jojada zijn plannen verder uit. "Op de sabbat moeten alle paleiswachters naar het tempelplein komen. U houdt uw wapens in uw hand en u vormt een dichte rij om de koning heen. En als iemand probeert door de rij heen te komen, dan moet u hem neerslaan. Alle Levieten moeten ook naar de tempel komen. Ook zij moeten rond de koning gaan staan."

Als het sabbat is, gebeurt alles precies zoals Jojada heeft gezegd. Alle paleiswachters en Levieten stellen zich op het tempelplein op. Iedereen kijkt verwonderd toe. Wat is hier aan de hand?

Dan brengt Jojada de jonge Joas naar het tempelplein. Het wordt stil... Iedereen kan zien hoe Jojada de kroon neemt en de wet van de Heere. Want elke koning is verplicht om zich aan Gods wet te houden!

Dan tilt Jojada de kroon op en zet hem op het hoofd van Joas. Hij legt een koninklijk kleed over Joas' schouders. Hij neemt ook een kruikje met heilige zalfolie en giet het leeg boven Joas' hoofd. Dan klinkt luid zijn stem: "Ik zalf u tot koning over Juda!"

Op dat moment beginnen de paleiswachters en de Levieten te juichen. "Leve de koning!" roepen ze. En het volk doet mee. "Leve de koning!"

Jojada dankt de Heere. "Geloofd zij de HEERE!" Hij geeft Juda weer een koning uit de familie van David. Daar staat Joas. Jaren was hij verstopt. En nu al die mensen om hem heen en dan koning...? Hoe moet dat gaan? Hoe zou jij dat doen? Met de Heere kan je zo'n moeilijke taak tóch aan.

In het paleis kijkt koningin Athalia verbaasd op. Wat hoort ze toch? Wat is dat voor een gejuich op het tempelplein? Daar moet ze meer van weten! Ze verlaat het paleis. Dan komt ze op het tempelplein en kijkt naar de tempel. Even is ze ademloos stil. Dan begrijpt ze het. Daar, bij de pilaar voor de ingang van de tempel, staat een jonge koning! En hij wordt heel goed bewaakt! Haar plannen zijn mislukt. Ze dacht dat ze alle prinses had laten doden, maar één is ontkomen. En die hebben ze koning gemaakt in haar plaats!

"Verraad!" roept ze uit! "Verraad!" Ze wil snel terugvluchten naar het paleis, maar ze is al te laat. "Grijp haar!" beveelt Jojada. En dood haar in het paleis!

Athalia wordt bang. Is er niemand die haar helpt? Nee. Er is niemand. Ze wordt meegenomen naar het paleis en daar wordt ze gedood.

Jojada neemt Joas mee naar het paleis, naar zijn troon. Buiten juicht het volk. Er is weer een koning uit de familie van David! De HEERE heeft laten zien dat Hij groter is dan de goden van Athalia. Hij houdt zijn verbond!

De mensen van Juda gaan met elkaar naar de tempel van Baäl. Ze vernielen de beelden en breken de tempel helemaal af. Vanaf nu moet alleen de Heere gediend worden.

Joas zit op de troon in het paleis. Hij regeert het land, ook al is hij nog maar zeven jaar oud. De hogepriester Jojada helpt hem daarbij. Joas doet wat goed is in de ogen van de Heere en hij zorgt dat er ook geld komt om de tempel op te knappen.

Maar als Jojada sterft, gaat het mis... Een aantal oudsten van het volk wil graag weer de afgoden dienen. Joas vindt het goed. Dan keert de afgodendienst weer terug in Juda.

Jij kent vast ook mensen die de Heere dienen. Ze proberen je op de juiste weg te brengen en ze bidden voor je. Maar dat alleen is niet genoeg. Het is zo nodig dat je zélf de Heere leert dienen. Als je dat niet geleerd hebt, dan kun je niet op tegen de verleiding van de zonde, net als Joas.

Toch vergeet de Heere het volk van Juda niet. Hij had beloofd dat eens de Zaligmaker geboren zou worden, uit de familie van David. God houdt Zijn verbond. Hij doet wat Hij belooft.

Na het verhaal

Kom terug op het gesprek dat je vóór de vertelling met de kinderen hebt gehad.

Stel vragen als:

Hoe merkte je in het verhaal dat de duivel probeerde het werk van God te verhinderen?

- *Hij probeerde alle prinses te laten doden. Dan zou er geen koning uit Davids familie meer op de troon komen; dan zou Jezus niet meer uit die familie geboren kunnen worden.*
- *Hij verleidde Joas tot zonde, toen Jojada gestorven was. De mensen gingen de afgoden weer dienen en niet de Heere.*

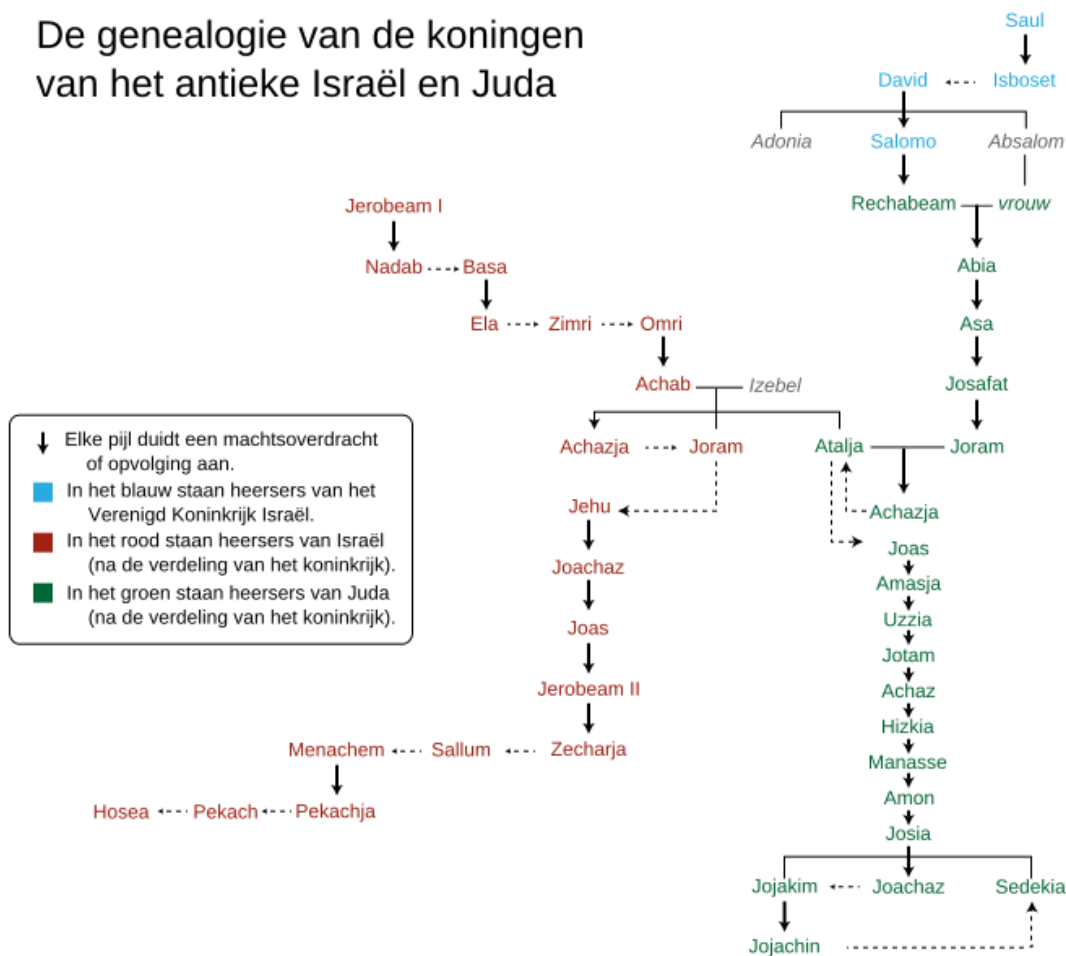
Hoe merk je in onze tijd dat de duivel probeert het werk van God te verhinderen?

Voorbeelden:

- *Christenvervolging*
- *lets dichter bij de kinderen: afleidende gedachten onder het bijbelverhaal, zuigkracht van media (filmpjes en spelletjes die niet goed zijn of waar je teveel tijd aan geeft), je laten verlangen naar andere dingen dan naar de Heere.*

De koninklijke familie

De genealogie van de koningen van het antieke Israël en Juda

Athalia:

- Dochter van Achab en Izebel van het Tienstammenrijk
- Weduwe van koning Joram van het Tweestammenrijk
- Moeder van Ahazia, koning van het Tweestammenrijk
- Oma van Joas

Joram

- Getrouwd met Athalia
- Vader van Ahazia

Ahazia

- Zoon van koning Joram
- Halfbroer of broer van Joséba
- Gedood door Jehu van het Tienstammenrijk
- Vader van Joas

Joséba

- Dochter van Joram van het Tweestammenrijk
- Halfzus of zus van Joram
- Getrouwd met hogepriester Jojada
- Tante van Joas

Joas

- Zoon van Ahazia, neef van Joséba, kleinzoon van Athalia
- Zijn moeder heette Zibja

Kamers in de tempel

Rond de tempel in Jeruzalem waren verschillende kamers gebouwd. Ze werden gebruikt om spullen op te bergen die in de tempel werden gebruikt, of ook wel voor de priesters om er te overnachten. Joas is een aantal jaren in zo'n kamertje verborgen geweest.

Antwoorden bij werkboekje -10

Vul de goede woorden in

Van links naar rechts	Van boven naar beneden
1. Deze vrouw redde de kleine Joas. (<i>Joséba</i>)	1. In deze stad stond het paleis van koning Joas. (<i>Jeruzalem</i>)
3. Hier werd Joas verstoppt. (<i>tempel</i>)	2. Deze koningin liet alle prinses doden. (<i>Athalia</i>)
4. Zo heette de prins die niet gedood werd. (<i>Joas</i>)	4. Zo heette de hogepriester. (<i>Jojada</i>)
6. Toen deze koning gestorven was, wilde Athalia zelf koningin worden. (<i>Ahazia</i>)	5. Joas werd door Jojada tot koning ... (<i>gezalfd</i>)

Stel je eens voor...

Joas was zeven jaar oud toen hij tot koning gekroond werd. Stel je eens voor, hoe dat geweest moet zijn. Zeven jaar... en koning van een land!

- Hoe kon het dat Joas toch een goede koning was?
Hij werd geholpen door de hogepriester Jojada. Die leerde hem hoe hij de Heere kon dienen.
- Hoe lang duurde dat?
Tot de hogepriester Jojada stierf.
- Wat deed Joas toen de hogepriester Jojada gestorven was?
Hij vond het goed dat mensen de afgoden gingen dienen.
- Welke mensen helpen jou om te doen wat de Heere wil?
Laat de kinderen vertellen wie hen leren hoe ze de Heere kunnen dienen. Vraag hoe ze dat doen.

De vijand van God

De duivel is de vijand van God. Hij probeert alles kapot te maken wat de Heere doet.

- Hoe zie je dat in het Bijbelverhaal over Joas?
Hij wil alle prinses uit het huis van David laten doden. Dan kan de Heere Jezus niet geboren worden.
- Wil de duivel nu nog het werk van God kapot maken? Weet je een voorbeeld hoe hij dat probeert?
Laat de kinderen eerst zelf voorbeelden noemen en vul het eventueel zelf aan. Denk niet alleen aan christenvervolging, maar ook aan manieren waarop de duivel probeert ons meer te laten verlangen naar materiële dingen dan naar de Heere.
- Hoe weet je dat het de duivel uiteindelijk niet lukt om het werk van God kapot te maken?
Laat de kinderen eerst zelf vertellen wat ze denken. De Heere belooft in de Bijbel dat de Heere Jezus eens zal komen om Zijn kinderen voor altijd bij Zich op te nemen. De Heere Jezus heeft de duivel al overwonnen, toen Hij opstond uit de dood. Je kunt hier ook Psalm 105 noemen.
- Wil de duivel jou ook wel eens dingen laten doen die niet goed zijn? Noem eens iets.
- Wat kun je doen als hij dat probeert?
Wijs de kinderen op het gebed. De Heere Jezus bad Zelf ook, als Hij het moeilijk had. De Heere zegt dat Hij ook naar ons bidden luistert.

Antwoorden bij werkboekje +10

Vul de goede woorden in

Van links naar rechts	Van boven naar beneden
1. Deze vrouw redde de kleine Joas. (<i>Joséba</i>)	1. In deze stad stond het paleis van koning Joas. (<i>Jeruzalem</i>)
3. Hier werd Joas verstoppt. (<i>tempel</i>)	2. Deze koningin liet alle prinses doden. (<i>Athalia</i>)
4. Zo heette de prins die niet gedood werd. (<i>Joas</i>)	4. Zo heette de hogepriester. (<i>Jojada</i>)
6. Toen deze koning gestorven was, wilde Athalia zelf koningin worden. (<i>Ahazia</i>)	5. Joas werd door Jojada tot koning ... (<i>gezalfd</i>)

Stel je eens voor...

Joas was zeven jaar oud toen hij tot koning gekroond werd. Stel je eens voor, hoe dat geweest moet zijn. Zeven jaar... en koning van een land! Dat leek een onmogelijke taak.

- Hoe kon hij die taak toch uitvoeren?
De Heere hielp hem. De Heere liet hogepriester Jodada hem helpen.
- Hoe zou de Heere jou kunnen gebruiken in Zijn koninkrijk?
In de eerste plaats, als je zó leeft dat mensen kunnen zien hoe goed het is om God te dienen. Daarmee eer je Hem. God kan het gebruiken om andere mensen nieuwsgierig te maken. Je mag ook bidden of de Heere je later een taak in Zijn Koninkrijk wil geven als zending, evangelist, meester of juf op school, of op een andere manier. Iedereen krijgt zijn eigen plekje, het gaat erom dat je daar leeft tot Gods eer.

Toch de afgoden...

Joas diende de Heere zolang de hogepriester Jodada leefde. Toen Jodada gestorven was, liet Joas het toe dat de afgoden werden gediend.

- Hoe kan het dat hij dat toeliet?
Hij diende zelf de Heere niet met zijn hele hart.
- Waaraan merk je dat de duivel aan het werk was?
De mensen gingen aandringen of ze toch de afgoden mochten dienen.
- Hoe zie je dat God trouw is en dat Hij aan Zijn verbond denkt?
De Heere strafte Joas, toen hij de afgoderij toestond. Toch zorgde de Heere dat Zijn zoon later geboren werd.

De Heere leidt je leven

De Heere leidde het leven van Joas. Zo leidt de Heere ook jouw leven. Hij bewaart je.

- Weet je daar voorbeelden van uit je eigen leven? Ken je misschien mensen bij wie je dit ook ziet?
- Zijn er in jouw leven mensen die je helpen om te doen wat de Heere wil? Wie zijn dat?

Woordzoeker

Maak de woordzoeker en schrijf de letters die overblijven op: *Leve de koning.*

Kinderen in de Bijbel - Samuël

Thema

Toelichting op het thema

Het jaarthema gaat over 'Kinderen in de Bijbel'. Samuël is daar een bekend voorbeeld van. Hij werd door zijn moeder al jong voor de dienst van de Heere bestemd. Zijn gehoorzaamheid aan God en aan de mensen die over hem waren gesteld, is een voorbeeld voor onze kinderen.

Doel van de vertelling

De kinderen zien dat God tot je spreekt, ook als je nog jong bent. Ze denken na over de vraag hoe God tot hen spreekt en hoe zij kunnen luisteren naar Zijn stem.

Introductie van het thema voor de kinderen

Laat een kind met zijn rug naar de groep staan. Wijs een kind aan die de naam van het kind zegt (met zijn normale stem, dus geen verdraaide stem). Laat het kind raden wie zijn naam heeft gezegd. Herhaal dit nog een paar keer met een ander kind.

Was het moeilijk om te raden wie het zei?

Hoe komt het dat je iemand aan zijn stem herkent? Is dat altijd zo, of alleen bij mensen die je goed kent? Vandaag horen we uit de Bijbel over Samuël. Hij hoorde de stem van de Heere, maar hij herkende de stem van de Heere nog niet.

Vraag de kinderen na het lezen van het Bijbelgedeelte hun Bijbel open te laten liggen bij 1 Samuël 3.

Zingen en lezen

Zingen

Psalm 1: 1 - 4

Psalm 34: 6, 7 en 8

Psalm 84: 2 en 6

Psalm 95: 4

Psalm 99: 1, 5 en 7

Psalm 111: 6

Psalm 119: 1

Psalm 139: 1, 9 - 14

Uit liedbundel 'Tot Zijn eer': Uw Woord is een lamp voor mijn voet

Lied: 'Samuël luistert', uit de bundel Herders van Israël (www.prozamusica.nl).

Lezen

1 Samuël 3: 1-10

Kerntekst

Toen kwam de HEERE en stelde Zich daar, en riep gelijk de andere malen: Samuël, Samuël. En Samuël zeide: Spreek, want Uw knecht hoort (1 Samuël 3: 10).

Vertelling

"Dag Samuël! Tot volgend jaar, jongen." Moeder Hanna omhelst haar zoon nog één keer. Dan draait ze zich snel om, zodat hij de tranen niet kan zien die in haar ogen komen. "Dag moeder, dag vader. Goede reis!" Samuël zou nog meer willen zeggen, maar er zit zo'n rare brok in zijn keel dat hij verder maar zwijgt. Bij de ingang van de voorhof die om de tabernakel ligt, kijkt hij zijn ouders na. Daar gaan ze weer, naar Rama. Terug naar het huis waar hij geboren is en waar hij tot zijn derde jaar heeft gewoond. Heel vaag heeft hij nog herinneringen aan die tijd. Maar heel veel weet hij niet meer, hij was nog zo klein toen zijn moeder hem hier in Silo bracht. Daar weet hij nog wel iets van. Het was de eerste keer dat ze hem meenamen op de reis van Rama naar Silo. Hij weet nog dat ze hier door de ingang van de voorhof kwamen. Wat was het druk en wat was alles vreemd. Hanna, zijn moeder, had een poosje met de oude priester Eli gepraat. Later heeft ze hem daarover verteld. "Toen heb ik tegen Eli gezegd dat jij de zoon bent om wie ik heb gebeden. Hier, in deze tabernakel was het. Ik was zo verdrietig. Al jarenlang waren je

vader en ik getrouwd, maar God gaf ons geen kinderen. Peninna lachte me er soms over uit. En toen we weer een keer hier waren om God te aanbidden, ben ik naar de tabernakel gegaan en heb ik al mijn verdriet aan de Heere verteld. Eli zag het. Hij zag mijn mond bewegen, maar hij hoorde niet wat ik bad. Toen dacht hij dat ik dronken was. Maar dat was helemaal niet zo. Ik was alleen erg verdrietig." Samuël weet ook wat Eli daarna zei: dat God het gebed van zijn moeder had verhoord en dat ze zou krijgen wat ze had gevraagd. En... het was gebeurd. Hij was de zoon waarom ze zo vurig had gebeden. 'Samuël' hadden zijn ouders hem genoemd. 'God heeft gehoord', betekent het. En... zijn moeder had God ook iets beloofd tijdens dat gebed. Ook dat heeft ze verteld: "Ik wilde zo graag een zoon hebben, Samuël. Niet alleen voor mezelf, maar ook voor de Heere. Altijd als we in Silo kwamen, werd ik verdrietig omdat er zoveel mensen zijn die de Heere niet meer dienen zoals Hij dat wil. Er zijn zoveel mensen die gewoon doen wat ze zelf willen en niet naar de Heere luisteren. Toen heb ik aan God beloofd dat mijn zoon een knecht voor Hem zou zijn, alle dagen van zijn leven. Je bent een Leviet, Samuël, net als je vader." Samuël weet wel dat zijn familie uit de stam van Levi is. Alle mannen uit zijn stam moeten van hun 25^e tot hun 50^e jaar de priesters helpen in de tabernakel. Niet elke dag, maar als ze aan de beurt zijn. Maar hij zal zijn hele leven lang de Heere dienen. Dat heeft zijn moeder aan de Heere beloofd. Daarom bracht ze hem hier in de tabernakel toen hij nog maar drie was.

"Samuël! De priesters hebben je hulp nodig bij het dankoffer." Snel draait Samuël zich om. Een Leviet is naar hem toegekomen. "Kom, het is druk," zegt hij. Samuël loopt mee. Midden in de voorhof staat het grote koperen brandofferaltaar. Er omheen lopen de priesters. Ze leggen het vet en de ingewanden van de offerdieren op het altaar. Met een enorm gesis verbrandt het vlees. De rook stijgt op naar de hemel, terwijl de familie die het offer brengt, toekijkt. Het is een dankoffer voor de Heere. Een eindje verderop is een Leviet bezig met het slachten van een schaap. "Ga daar maar even helpen, Samuël," zegt de Leviet. "Er staan veel mensen te wachten." Samuël loopt erheen. Dan hoort hij plotseling een boos geschreeuw. Het komt uit het gedeelte van de voorhof waar de kookpotten staan. De families die hun dier hebben laten slachten, mogen hier het overgebleven vlees koken. Een man staat met een boos gezicht te praten tegen Hofni, één van de zonen van Eli. "Ik heb u net uw deel van het vlees al gegeven," zegt hij. "U kreeg de rechterschouder en de borst van het dier, zoals de Heere het bevolen heeft. De rest is voor ons!" Maar Hofni pakt onverstoorbaar een grote vork en steekt die diep in de kookpan. Als hij de vork eruit haalt, zit er een groot stuk vlees aan. Zonder nog naar de boze man te kijken, loopt Hofni ermee weg. Teleurgesteld blijft de familie achter. Samuël hoort hoe de man tegen zijn vrouw zegt: "Als dat priesters van God zijn, wat stelt de dienst van God hier dan nog voor? Het is schandalig!" Samuël voelt zich ook verontwaardigd. De man heeft gelijk: dat mag Hofni niet doen! Maar Samuël weet dat Hofni zich weinig aantrekt van wat God geboden heeft; net als Pinehas, zijn broer. Ze doen bij de offerdienst wat ze zelf willen en nemen de beste stukken vlees voor zichzelf; soms nemen ze zelfs van het vet dat eigenlijk voor de Heere bestemd is. Nergens is aan te merken dat ze de Heere liefhebben. Soms hoort Samuël dat hun oude vader Eli hen waarschuwt. "Jullie mogen dit niet doen, jongens. De Heere vindt het niet goed." Maar straf hebben ze nooit gehad. Hun vader is zelfs niet eens echt boos op hen geweest. Alle mensen weten hoe oneerlijk de zonen van Eli zijn. Maar de mensen kunnen er niets tegen doen. Samuël moet denken aan wat zijn vader gisteren tegen hem zei: "Samuël, hier gebeuren heel veel dingen die niet goed zijn. Zul je altijd blijven luisteren naar wat de Heere zegt? Alleen dan kun je een goede knecht van God zijn." Ja, dat wil Samuël wel. Maar het is wel moeilijk. Er zijn zo weinig mensen die de Heere echt liefhebben. Hoe kan hij dan leren om God op een goede manier te dienen?

Het is nacht. In de voorhof van de tabernakel is het donker. Binnen in de tabernakel brandt alleen nog de zevenarmige kandelaar. Toen vanavond de zon onderging, heeft een priester de kandelaar aangestoken. Hij moet de hele nacht blijven branden, tot de zon weer opkomt. Het mag in het huis van God nooit helemaal donker zijn!

In één van de slaapvertrekken in de voorhof ligt Samuël. Hij slaapt. Het is een drukke dag geweest. Heel veel mensen kwamen een offer brengen. Aan het eind van de dag is Samuël vaak moe van al het werk. Ineens doet Samuël zijn ogen open. Hoorde hij wat? "*Samuël! Samuël!*" Daar klinkt zijn naam! Samuël gaat rechtop zitten. Dat zal de oude Eli wel zijn. Hij is oud en kan heel slecht meer zien. Misschien heeft hij wat water nodig. Samuël staat op. "*Zie, hier ben ik!*" roept hij. Hij loopt naar de slaappleaats van Eli. "*Zie, hier ben ik,*" zegt hij nog eens, "*want u hebt mij geroepen.*" Eli schrikt wakker. Hij kijkt verbaasd. "Nee hoor Samuël, ik heb je niet geroepen. Ga maar weer lekker slapen."

Samuël loopt terug naar zijn slaappleaats. Hij gaat weer liggen. Vreemd, het was toch net of hij een stem hoorde. Hij staart in het donker voor zich uit. Het is een stille nacht. De tempel is 's nachts zo anders dan overdag. 's Nachts is het stil, dan kan hij denken aan vroeger, toen hij nog klein was. Toen was het wel eens moeilijk 's nachts. Dan huilde hij, omdat hij zijn vader en moeder miste. Nu is hij al groter, maar toch is het altijd weer een moeilijk moment als ze weg gaan.

Hoor eens... Daar klinkt die stem weer! Luid en duidelijk. "*Samuël! Samuël!*" Hij staat op. Deze keer was hij niet slaperig, hij weet zeker dat iemand hem riep. Hij loopt weer door het donkere vertrek naar Eli

toe. *“Zie, hier ben ik,”* zegt hij, *“want u hebt mij geroepen.”* Eli kijkt op. Is Samuël daar alweer? *“Nee, ik heb je niet geroepen,”* zegt hij. *“Ga maar weer slapen jongen.”*

Samuël gaat weer terug. Hier begrijpt hij niets van. Hij weet zeker dat hij zijn naam hoorde! Hij heeft zich niet vergist. Samuël ligt nog maar net als de stem weer klinkt: *“Samuël! Samuël!”* Wat nu? Zal hij gewoon blijven liggen? Maar wie anders dan Eli zou hem roepen, midden in de nacht? Hij staat toch op en loopt naar de slaapplek van Eli toe. *“Zie, hier ben ik, want u hebt mij geroepen.”* Eli gaat rechtop zitten. Hij zoekt de hand van Samuël en pakt die vast. Zijn gezicht staat ernstig. *“Nee jongen, ik was het niet die je riep. Maar ik weet nu Wie jou wel heeft geroepen. Het was de Heere, Samuël. Luister. Ga maar terug naar je slaapplek. En als je weer die stem hoort, dan zeg je: ‘Spreek Heere, want Uw knecht hoort.’”* Samuël gaat terug. Hij is onder de indruk van wat Eli net zei. Zou het echt de Heere zijn geweest die hem riep? Hij heeft de stem van de Heere nog nooit gehoord. Waarom zou de Heere hem roepen en niet Eli of één van de priesters? Hij is nog maar een jonge Leviet. Nu kan Samuël niet meer slapen. Klaarwakker ligt hij in het donker te staren. Hij dient de Heere wel. Gehoorzaam doet hij alles wat Eli van hem vraagt. Maar hij kent de Heere niet. Niet zoals Mozes, of zoals de richteren die de mensen over de Heere vertelden. Hij kent wel de verhalen over deze mannen. In de naam van de Heere brachten ze de mensen een boodschap. Zou de Heere voor hem ook een boodschap hebben? En wat zou Hij willen zeggen? Of... als hij de stem nu eens niet meer hoort?

“Samuël! Samuël!” Samuël schrikt op. Snel komt hij overeind en gaat rechtop staan. *“Spreek, want Uw knecht hoort,”* zegt hij. Dan gaat de Heere verder. *“Samuël, ik ga iets doen waar alle mensen verbaasd en verschrikt over zullen zijn. Ik heb gezien wat de zonen van Eli hebben gedaan en hoe ze Mijn dienst hebben ontheiligd. Eli heeft hen niet gestraft daarvoor. Hij heeft hen zelfs niet boos aangekeken. Ik heb hem laten waarschuwen, maar hij heeft niet geluisterd. Daarom zal ik hen nu Zelf straffen. Ondanks de vele offers die ze elke dag brengen, zal ik hun zonden niet vergeven. Ik zal hen straffen, zoals ik Eli al eerder heb laten vertellen. Zijn zonen zullen sterven in de kracht van hun leven en ik zal Zelf een priester aanstellen die mij wel trouw zal dienen.”*

De Heere is weggegaan. Samuël ligt weer op zijn bed. Maar slapen kan hij niet meer. Wat een vreselijke boodschap heeft de Heere hem gebracht. Ontzettend...

Samuël denkt aan morgen. Straks, als het dag wordt, zal Eli hem vragen wat de Heere heeft gezegd. Dan moet hij deze woorden aan Eli vertellen. Hij ziet er heel erg tegenop. Hij is nog maar een jongen en Eli is een oude priester. Maar toch... het moet!

Eindelijk gaat de zon op. Er komt weer leven in de tabernakel. De priesters doen de lampen uit en steken de vuren aan van de altaren. Straks komen er weer veel mensen om te offeren. Ook Samuël staat op. *“Mijn zoon Samuël!”* Deze keer is het wel Eli die hem roept. *“Zie, hier ben ik,”* zegt Samuël. Hij gaat naar de oude priester toe. *“Wat is het woord dat de Heere tot u gesproken heeft?”* vraagt Eli. *“Je mag niets voor mij verborgen houden, Samuël. Je moet het allemaal vertellen.”* Dan begint Samuël te vertellen. Hij vertelt alles eerlijk aan Eli. Even is het stil. De oude priester kijkt bedroefd. Dan zegt hij: *“Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen.”*

Wat de Heere tegen Samuël zei, is later ook gebeurd. Op één dag zijn Hofni en Pinehas omgekomen in de strijd tegen de Filistijnen. Ze waren priesters in de tabernakel, maar ze waren geen knechten van God. De oude Eli was zo verdrietig toen hij dit hoorde, dat hij ook stierf.

Weet je wat bijzonder is? Dat er van Samuël iets heel anders staat. De Heere werkt in zijn hart. Wat zijn moeder heeft beloofd aan de Heere, gebeurt: hij mag de Heere dienen, elke dag, heel zijn leven. Door Samuël gaat de Heere weer spreken tot Zijn volk. In de donkere tijd klinken Gods woorden weer. De Heere heeft waargemaakt wat de naam van Samuël betekent: God heeft gehoord!

Na de vertelling

Laat de kinderen hun Bijbel weer pakken en lees samen 1 Samuël 3: 19-21.

19 Samuël nu werd groot; en de HEERE was met hem, en liet niet een van al Zijn woorden op de aarde vallen.

20 En gans Israël, van Dan tot Ber-Seba toe, bekende, dat Samuël bevestigd was tot een profeet des HEEREN.

21 En de HEERE voer voort te verschijnen te Silo; want de HEERE openbaarde Zich aan Samuël te Silo, door het woord des HEEREN.

Vraag aan de kinderen:

- Wat lees je hier over Samuël? (Laat de kinderen de dingen noemen die in de Bijbeltekst staan)
- De Heere bleef tot Samuël spreken, ook later. Waar lees je dat?
- Wat leer jij van Samuël?

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte

De naam Samuël

Hanna geeft haar zoon de naam Samuël; want, zegt ze: *Ik heb hem van de Heere gebeden*. De naam Samuël betekent dan ook: God heeft gehoord. Door zijn naam werd Samuël herinnerd aan wat er aan zijn geboorte vooraf was gegaan en aan de gelofte die zijn moeder had gedaan: dat ze haar zoon af zou staan aan de dienst van God. Elkana, de vader van Samuël, was uit de stam van Levi. Levieten waren verplicht van hun 25^e tot hun 50^e jaar in de tabernakel te dienen. De gelofte die Hanna deed voor haar zoon, reikte verder dan die normale dienst. Zij geeft haar zoon voor zijn hele leven over aan de dienst van God.

Haar gelofte getuigt van een groot vertrouwen in God. Niet alleen omdat het voor haar als moeder moeilijk zal zijn om haar kind al zo jong weg te moeten brengen. Maar ook omdat ze heel goed de immorele situatie rond de tabernakel kende. Daar zal haar zoon straks wonen. Maar Hanna heeft God lief en ze vertrouwt Hem. Misschien is de schrijnende situatie rond het heiligdom juist wel een stimulans voor haar geweest om deze gelofte te doen.

Rama

De familie van Samuël komt uit Ramathaim Zofim, de plaats die ook wel kortweg Rama wordt genoemd.

De tabernakel

Het heiligdom voor de Heere in Silo was de tabernakel. Het was een verplaatsbaar heiligdom, waar God aangebeden kon worden en waar de offers werden gebracht. De tabernakel werd gemaakt in de woestijn. Het was een tent, waardoor hij afgebroken en weer opgebouwd kon worden. Koning Salomo was degene die een permanent heiligdom voor de Heere liet bouwen, de tempel in Jeruzalem. De tabernakel was dus een voorloper van de tempel. Ze zijn nauw met elkaar verbonden en hadden een soortgelijke constructie.

De tabernakel en de tempel bestonden uit drie afzonderlijke delen: een algemeen toegankelijk deel (de voorhof) en twee afgesloten delen (het Heilige en het Heilige der heiligen). Deze indeling was ook bij tempels van andere godsdiensten in het Midden-Oosten gebruikelijk in die tijd.

Tegen de tijd van Samuël wordt de tabernakel 'het huis des Heeren' genoemd en heeft de tent een meer permanente constructie gekregen. Het is niet waarschijnlijk dat de tent die in de tijd van Mozes is gemaakt, al die eeuwen heeft doorstaan. Er wordt aangenomen dat de tent op onderdelen in de loop van de tijd vernieuwd is.

Samuël naar de tabernakel

Samuël werd naar de tempel gebracht door zijn moeder toen hij ongeveer drie jaar oud was. Dat is de leeftijd waarop jonge kinderen in die tijd van de borst af waren. Hanna brengt hem naar het centrale heiligdom, de tabernakel in Silo. Ze neemt een offer mee: een driejarige stier, een efa (ongeveer 22,5 kilo) meel en een zak wijn. Na het offer brengt Hanna de kleine Samuël bij Eli. Ze vertelt dat zij de vrouw is die voor het heiligdom stond om te bidden en dat God haar gebed heeft verhoord door de geboorte van Samuël. Er staat niet of Eli haar herkende en of hij het zich herinnerde.

De situatie in de tabernakel

In de tabernakel werkt Samuël onder toezicht van Eli, de hogepriester. De situatie in de tabernakel is de dienst van God onwaardig. Hofni en Pinehas, de zonen van Eli, trekken zich niets aan van Gods voorschriften rondom de offerdienst. Er staat letterlijk: zij kenden de Heere niet. Hun afkeurenswaardige gedrag komt onder andere tot uitdrukking in de manier waarop ze omgaan met offers die door de Israëlieten worden gebracht. Zij maken misbruik van hun positie door voedsel uit de kookpotten van de offeraars te halen. De offeraar mocht bij het brengen van een dankoffer altijd een deel van het offer voor zichzelf en zijn familie koken. Het vet en de ingewanden werden verbrand als een offer voor de Heere. Een ander deel werd aan de priester en zijn familie gegeven: de rechterschouder en de borst. Maar in Silo namen de priesterzonen nog wat extra's: als het vlees gaar was, kwam een priesterknecht met een drietandige vork. De knecht stak de vork in de kookpot en het vlees dat aan de vork bleef hangen, was voor de priester. Deze extra priesterlijke heffing had God nergens geboden.

Ook gebeurde het dat de priester een deel van het offervlees nam voordat het gekookt werd. Eerst moesten de beste delen van het vlees (het vet en de ingewanden) aan de Heere worden geofferd en daarna mochten de offeraar en de priester de rest koken voor zichzelf. Maar de priester nam al een deel van het vlees voordat er iets aan God geofferd was. We hebben hier te maken met een vorm van ontheiliging. Protesten van de offeraars hadden weinig uitwerking. De priesterzonen namen het desnoods met geweld.

Een andere zonde was, dat ze met vrouwen sliepen die bij de tabernakel kwamen. Bij heidense tempels zag je vaak tempelprostituees die hun diensten aanboden aan de mannen die daar kwamen. Dat zulke vrouwen nu ook bij Gods heiligdom kwamen en daar niet werden weggestuurd, maar dat zelfs deze priesterzonen van hun diensten gebruik maakten, is verschrikkelijk.

De houding van Hofni en Pinehas was een smet op de dienst van de Heere. Door zo duidelijk te laten merken dat ze lak hadden aan Gods voorschriften, maakten ze de offerdienst tot een bron van ergernis voor de Israëlieten.

De positie van Samuël

Van Samuël wordt expliciet gezegd dat hij de Heere diende, in tegenstelling tot de zonen van Eli (vers 18). Zijn ouders komen trouw elk jaar naar Silo, ondanks dat de offerdienst zo vervallen is. Zijn moeder Hanna neemt elk jaar nieuwe kleren voor hem mee.

Dat Samuël zo godvrezend opgroeit, is alleen door Gods Geest en genade. Je leest niet van mensen die een goed voorbeeld voor hem zijn, zijn ouders uitgezonderd. Maar die zag hij na zijn derde levensjaar maar eens per jaar. De hogepriester Eli waarschuwt zijn zonen wel voor hun godonterende gedrag (1 Sam. 2: 23-25), maar hij treedt er verder niet krachtig tegenop. Daarvoor zal hij uiteindelijk worden gestraft.

Samuël groeit, letterlijk en figuurlijk, bij de Heere op (1 Sam. 2: 21). Niet alleen in Gods huis, maar ook in Zijn geestelijke nabijheid.

Waar sliep Samuël?

Samuël was, als zoon van een Leviet, zelf ook een Leviet. Dat betekent dat hij waarschijnlijk niet in het heilige deel van de tabernakel mocht komen. Volgens de kanttekeningen waren er kamertjes bij de tabernakel, waarschijnlijk dus ergens in de voorhof.

Belijdenisgeschriften

Gods openbaring

“Wij belijden dat dit Woord Gods niet is gezonden noch voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods, van de Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben [het] gesproken, gelijk de heilige Petrus zegt. Daarna heeft God, door een bijzondere zorg, die Hij voor ons en onze zaligheid draagt, Zijn knechten den profeten en apostelen geboden Zijn geopenbaarde woord bij geschrift te stellen.” (NGB artikel 3)

De Heere roept je

De Heere riep Samuël bij zijn naam, in de tabernakel. Hij heeft jou ook wel eens in Zijn huis bij je naam genoemd. Dat was toen je werd gedoopt.

Wat zei de dominee toen je werd gedoopt?

De dominee zei in Gods Naam: "Ik doop u in de naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes."

Je bent gedoopt met water. Weet je wat dat water betekent?

De Heere zei tegen je dat Hij je net zo zeker van je zonden wil wassen, als dat het water je lichaam wast.

Toen je gedoopt werd, riep de Heere je bij je naam. Wat wil Hij dat jij doet?

De Heere zei: je hoort bij Mij, Ik wil dat je Mij liefhebt en dient. Dat is wat je moet doen. Alleen... je hebt een hart dat de Heere niet uit zichzelf liefheeft. Vraag de Heere om zo'n hart. Zoek Hem elke dag, dan zul je Hem vinden!

Rebus

Uitkomst: *Samuël hoort Gods stem in de nacht*

Antwoorden bij werkboekje +10

Gehoorzaam zijn

Samuël kwam in de tabernakel, het huis van God. Maar juist daar waren jonge mensen die zondigden. Moeilijk, om dan toch gehoorzaam te zijn aan de Heere.

- Waarom is het vaak moeilijk om niet mee te doen met de zonden van anderen?
- Zou je elkaar kunnen helpen om niet te zondigen? Hoe bijvoorbeeld?

Laat de kinderen vertellen waarom het moeilijk is om niet mee te doen als er dingen gebeuren die niet goed zijn. Je wilt geen spelbreker zijn, niet flauw gevonden worden, je wilt erbij blijven horen... Bespreek ook hoe je elkaar juist kunt helpen om niet te zondigen. Door anderen niet uit te lachen als ze iets niet willen, maar juist respect te hebben als iemand naar de Heere wil luisteren. Misschien kun je met een vriend of vriendin afspreken om samen niet mee te doen als er iets gebeurt dat niet goed is. Bid ook voor jezelf en voor elkaar. Vraag of de Heere je wil helpen om Hem te dienen. Bespreek het ook met je ouders. Zij kunnen je verder helpen.

Stil...

Toen de Heere tot Samuël sprak, was het stil. Het was nacht. Daardoor hoorde Samuël Gods stem goed.

- Als je 'stille tijd' hebt, lees je uit de Bijbel en bid je tot God. Wanneer heb jij stille tijd?
- Vind je het moeilijk om elke dag stille tijd te hebben? Hoe komt dat?
- Vertel eens aan elkaar wat je doet als je stille tijd hebt. Wat lees je, waarvoor bid je...?

Praat met elkaar over 'stille tijd'. Misschien zijn er kinderen die niet weten wat dit inhoudt, leg de vraag dan in de groep neer. Het kan best moeilijk zijn om trouw te zijn in het houden van stille tijd. Omdat je moe bent, in gedachten met andere dingen bezig bent, haast hebt... Praat er ook over dat stille tijd belangrijk is, omdat je dan Gods stem hoort. Als je niet luistert, kan God ook niet tot je spreken en kun je ook niet met Hem leven. Laat de kinderen vertellen wat ze doen tijdens hun stille tijd. Lezen ze een Bijbel, dagboekje, of iets anders? Waar bid je voor?

Meer dan 10.000 woorden...

Wist je dat je gemiddeld meer dan 10.000 woorden per dag hoort? Al die woorden kun je natuurlijk niet letterlijk onthouden. Maar de belangrijkste onthoud je wel. Eén van de belangrijkste dingen die je hoort, is Gods Woord.

- Kun je nog vertellen wat je vandaag uit de Bijbel hebt gehoord of gelezen?
- Wat was er belangrijk voor jou om te onthouden?

De Heere roept je

De Heere riep Samuël bij zijn naam, in de tabernakel. Hij heeft jou ook wel eens bij je naam genoemd. Dat was toen je werd gedoopt. Je bent gedoopt met water. Weet je wat dat water betekent?

De Heere zei tegen je dat Hij je net zo zeker van je zonden wil wassen, als dat het water je lichaam wast.

Toen je gedoopt werd, riep de Heere je bij je naam. Wat wil Hij dat jij doet?

De Heere zei: je hoort bij Mij, Ik wil dat je Mij liefhebt en dient. Dat is wat je moet doen. Alleen... je hebt een

hart dat de Heere niet uit zichzelf liefheeft. Vraag de Heere om zo'n hart. Zoek Hem elke dag, dan zul je Hem vinden!

Samuël en jij

Wat spreekt jou het meeste aan in de geschiedenis van Samuël?

Wat zou je van hem willen leren?

Een open vraag voor de kinderen. Omdat Samuël jong is, staat hij dichtbij hen. Laat hen vertellen wat hen aanspreekt en wat ze van hem kunnen leren.

Woordzoeker

Uitkomst: *Luister naar Gods stem*

verbindt jongeren

